

Loopbaanleren op sociale media

Hoe *toon* ik me aan mijn *volgers*?

Facebook en YouTube zijn voor jongeren vanzelfsprekend. Het is niet alleen lol en vermaak, want sociale media kunnen ook helpen bij loopbaancompetenties zoals netwerken en nadenken over wie je bent en wat je wilt. Groenhorst Almere bekijkt onder begeleiding van KPC Groep de mogelijkheden.

Melanie en Quinten, beide vierdejaars op het vmbo van Groenhorst Almere, zitten op Facebook, Instagram, Twitter en ook op Peppels, de leeromgeving die Groenhorst gebruikt. Niet dat ze nu

zoveel posten, bekennen ze, maar ze volgen vrienden. “Behalve op Instagram, ken ik iedereen die ik volg”, zegt Quinten. Melanie kijkt in elk geval ’s ochtends en Quinten “eigenlijk de hele dag wel”.

Denise Pot (midden) toont Melanie en Quinten lesbladen over goed gebruik van sociale media

Je zou dit niet direct loopbaanleren noemen, maar het ligt er soms dicht tegenaan, vindt Susanne Tuentler, teamleider. “Je bent immers met jezelf bezig, met je identiteit en je denkt na over wat je wilt en hoe je je wilt presenteren. Voortdurend. Je leert op sociale media zo gruwelijk veel over jezelf. Wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik graag?”

Peppels

Enkele scholen zetten nu stappen op weg naar de ontwikkeling van loopbaancompetenties zoals netwerken en loopbaanreflectie met inzet van sociale media. Naast Groenhorst Almere neemt in het groen onderwijs ook Prinsentuin Andel deel aan een project van de KPC Groep hierover.

Van de school in Almere zitten behalve teamleider Tuentler zeven docenten in het projectteam, en verder de decaan en een teamcoördinator. Ze zetten daarvoor Peppels in, een leeromgeving die ook faciliteiten biedt die vergelijkbaar zijn met Facebook en LinkedIn. Je kunt er bijvoorbeeld profielen aanmaken en activiteiten van andere Peppelsgebruikers volgen. Melanie en Quinten willen het wel even laten zien en loggen in. Ze tonen het profiel van Quinten.

“We zijn vorig jaar begonnen op Facebook”, zegt Tuentler. “We hebben vragen besproken zoals: hoe presenteer je jezelf? wat zet je erop en wat juist niet? google je jezelf wel eens? en hoe vraag je feedback?” Maar waar Facebook heel open is, biedt Peppels een afgescheiden omgeving. Je kunt er bijvoorbeeld ook portfolio’s kwijt, een instrument dat bij uitstek inzetbaar is voor ontwikkeling en reflectie en daarmee voor loopbaanleren.

Coaching on the job

KPC Groep is twee jaar geleden gestart met een project over de inzet van sociale media in loopbaanleren. Mariëlle Rutten van KPC Groep doet promotieonderzoek naar de bijdrage die sociale media kunnen leveren. Ze beschrijft loopbaanleren als een cyclisch proces van ervaren, inzicht krijgen in eigen talenten en waarden en op basis daarvan nieuwe ervaringen initiëren. Sociale media kunnen hier een rol in spelen, denkt ze, als “de inzet ervan verbonden wordt met praktijkervaringen en andere loopbaanlerenactiviteiten.”

KPC Groep heeft een model ontwikkeld over leerlingervaringen, inzet van sociale media en de ontwikkeling van de vijf loopbaancompetenties van Meijers en Kuijpers (zie figuur).

Door KPC Groep ontwikkeld model over leerlingervaringen, inzet van sociale media en de ontwikkeling van de vijf loopbaancompetenties

Het model illustreert het cyclische van het proces. Dit jaar doen opnieuw zeven vmbo-scholen mee. KPC Groep begeleidt ze met trainingen over loopbaanreflectiegesprekken (artikel Talent op tafel, editie 13 van 2012) en trainingen over inzet van sociale media als onderdeel van loopbaanleren op school. Bovendien komen medewerkers van KPC Groep een paar keer langs voor *coaching on the job*.

Mogelijkheden en onmogelijkheden

“Loopbaanleren voelt voor veel collega’s nog ver weg, maar het zit eigenlijk helemaal in het onderwijs”, vervolgt Tuentler. “We zijn immers niet alleen bezig met een lesprogramma afdraaien, maar we werken eraan dat leerlingen zich ontwikkelen en erachter komen hoe ze verder willen. Ik hoop dat docenten die rode draad zien. Het doet denk ik iets met je als lesgever als je de loopbaancompetenties herkent in het onderwijs dat je geeft.”

Het vraagt wel wat, erkent ze, “Je moet docenten scholen, het moet passen in het schooljaar en je moet mensen wat betreft de inzet van sociale media soms over de streep trekken.” Ook bij Groenhorst Almere heb je het hele spectrum van mensen die helemaal *it-minded* zijn, voorstander van zoveel mogelijk digitaal onderwijs, en mensen die daar juist weerstand tegen hebben omdat ze zich zorgen maken over concentratieproblemen, veiligheid en privacykwesties.

‘Het doet iets met je als je de loopbaancompetenties herkent in het onderwijs dat je geeft’

Melanie en Quinten loggen in op hun Peppels-profiel

Er zijn ook wel discussies over de mogelijkheden en onmogelijkheden van tablets en mobieltjes. “Hoe gebruik je de mogelijkheden zonder dat je gehinderd wordt door de moeilijkheden?” De school heeft mobieltjes in de klas verboden omdat veel kinderen zozeer afgeleid worden door de sociale media dat het onderwijs bijzaak wordt. “We moeten kinderen daar ook in ontwikkelen.”

Bad vol bierblikjes

Je cv, een lifelog, interesses, je laatste project en oproepen zoals ‘ik zoek een leuke bijbaan of stageplek in de tuinbouw’. Dat zie je op Peppels (peppels.net). Michal Fekkes, decaan op het vmbo, zegt dat op de Peppels-inlogpagina van Groenhorst zogenaamde ambassadeurs gaan bloggen. Dat zijn mbo-leerlingen en mensen uit het bedrijfsleven die vertellen over hun (groene) opleiding of de groene beroepspraktijk. “Leerlingen kunnen hen volgen, zoals bij Facebook of LinkedIn. Maar het is nog pril, we zoeken nog mensen.”

Peppels is meer school- en minder sociaal-emotioneel georiënteerd dan bijvoorbeeld Facebook. Als school kun je makkelijker over bepaalde foto’s in gesprek gaan – is dit wel wat je van jezelf wilt laten zien? – en je kunt competentieontwikkeling volgen. Nu ook het mbo-deel van Groenhorst Almere Peppels gaat gebruiken, kan het volgen daar doorlopen.

Leerlingen kunnen er op hun profielpagina stage-ervaringen delen, competentietestjes doen en ook zelf een blog – de lifelog – bijhouden. “We

kunnen bijvoorbeeld met docenten Nederlands afspreken dat ze een les doen over: hoe schrijf ik een blog? En naar aanleiding van wat op Peppels staat, kun je in gesprek. Wat zegt dit nu over jou?” Dat het niet vanzelf goed gaat, ligt voor de hand. Lollige foto’s, groepsdruk en ideeën over wat stoer en cool is, moeten zich misschien nog ontwikkelen. Een belangrijk thema voor docent Denise Pot die lessen heeft gegeven over goed gebruik van sociale media. Ze toont foto’s die ze gebruikt heeft: een enigszins aangeschoten jongen in een bad vol lege bierblikjes. “Wat denk je, vraag ik leerlingen. Wat zegt dit over jou? Zou dit helpen als je gaat solliciteren en je potentiële werkgever stuut ergens op internet op die foto?”

Twintig likes

“Ik weet wel wat er kan en wat niet”, zegt Quinten. Dat zit voor hen wel goed, bevestigt Denise Pot. Ze weten beiden wat ze willen. Zowel Quinten als Melanie gaan op het mbo verder met Toegepaste biologie. Melanie wil bioloog worden, Quinten weet het nog niet, maar Toegepaste biologie is volgens hem in elk geval een brede opleiding die hem aanspreekt. Of zij nu doorsneegebruikers zijn of niet, de betekenis van sociale media is voor hun generatiegenoten niet te onderschatten. “Sociale media bieden ook de mogelijkheid om te spiegelen”, zegt decaan Fekkes, “In de klas zul je misschien niet zo veel complimentjes geven, maar post je ergens een foto, dan heb je binnen *no time* wel twintig likes. Dat heeft echt effect.”

Dat sociale media veel jongeren helpen met hun zelfbeeld en identiteitsontwikkeling, blijkt volgens Rutten ook uit onderzoek. “Ze leren bovendien behalve over wat ze kunnen en willen, ook bewuster omgaan met die sociale media. Het mes snijdt dus aan twee kanten.” ■

EEN HANDREIKING VOOR DE DOCENT

Op www.lobsocialemedia.nl presenteert KPC Groep een handreiking voor docenten. Naast uitleg over de leerlijn loopbaanleren, vinden ze hier lesideeën en leerdoelen voor werken met sociale media bij loopbaanleren.

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 6